

مروری بر پارامترهای تاثیرگذار در شکل دهی نموی از ۱۹۶۰ تا ۲۰۱۹

مجتبی حسنلو^{۱*}، سینا مکاری^۲

۱- کارشناس ارشد مهندسی مکانیک، طراحی کاربردی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

۲- کارشناس ارشد مهندسی مکانیک، طراحی کاربردی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تاکستان، تاکستان، قزوین، ایران

* رشت، ایران، hasanlumojtaba@gmail.com

چکیده

شکل دهی ورق‌های فلزی به عنوان یکی از مهم‌ترین شاخه‌های شکل دهی فلزات، از جایگاه ویژه‌ای در زمینه‌های مختلف صنعتی برخوردار می‌باشد. در این فرآیندها با استفاده از مجموعه‌ای از قالب‌های یکپارچه صلب، تغییر شکل پلاستیک مطلوب در یک ماده خام اولیه ایجاد می‌شود. این قبیل قالب‌ها عموماً برای یک قطعه با مشخصات هندسی خاص طراحی و ساخته می‌شوند، به‌طوریکه برای تولید قطعات با شکل‌های هندسی مختلف نیاز به استفاده از قالب‌های متفاوتی وجود خواهد داشت. طراحی و ساخت قالب‌های جدید مستلزم صرف زمان و هزینه بالایی می‌باشد. در نتیجه، استفاده از روش‌های فوق برای تولید قطعات تکی و قطعات دسته‌ای با تیراژ پایین غیراقتصادی خواهد بود. به منظور کاهش زمان انتظار و هزینه‌های طراحی و ساخت، توسعه روش‌های شکل‌دهی انعطاف‌پذیر می‌تواند به عنوان یک راهکار مناسب در جهت رفع محدودیت‌های فوق مطرح شود. در بین روش‌های نوین فرم‌دهی قطعات پوسته‌ای شکل، فرآیند شکل‌دهی نموی ورق در دهه‌های اخیر بسیار مورد توجه قرار گرفته است. دلایل این اهمیت، می‌توان به انعطاف‌پذیری و قابلیت کنترل عددی فرآیند و همچنین بی‌نیاز بودن این روش به تجهیزات گران‌قیمت مانند تجهیزات پرس و ساخت قالب اشاره نمود. در این روش شکل‌دهی، یک ابزار سرکروی ساده با ورقه‌ای که توسط فیکسچری مهار شده، در تماس نقطه‌ای است و ابزار توسط کله‌گی ماشین CNC، حرکتی مشخص در مسیر و جهت از قبل تعیین شده انجام می‌دهد و باعث بوجود آمدن تغییر شکل پلاستیک تدریجی و نموی با نیروی نسبتاً کم در ناحیه زیر ابزار، روی ورق می‌گردد.

اطلاعات مقاله

مقاله مروری

دریافت: ۴ دی ۱۳۹۷

پذیرش: ۲۸ بهمن ۱۳۹۷

ارائه در سایت: ۲۵ اردیبهشت ۱۳۹۸

کلیدواژگان

پارامترهای تاثیرگذار در شکل دهی

فرم دهی ورق فلزی

شکل دهی نموی تک نقطه‌ای و چند

نقطه‌ای

Review of the Parameters Influence of Incremental Forming Between 1960 and 2019

Mojtaba hasanlu^{1*}, Sina mokary²

1- 1-Master of Mechanical Engineering, Applied Design, University of Guilan, Rasht, Iran

2- Master of Mechanical Engineering, Applied Design, Islamic Azad University, Takestan Branch, Takestan, Qazvin, Iran

*Rasht, Iran, hasanlumojtaba@gmail.com

Article Information

Review Paper

Received 25 December 2019

Accepted 17 February 2019

Available Online 15 May 2019

Keywords

Parameters Influence of

Forming

Sheet Metal Forming

ABSTRACT

Sheet metal forming (SMF) is the most important metal forming areas which is used in various industries. SMF is formed by integrated rigid molds, due to happen desired plastic deformation in raw material. Those molds which are drawn and fabricated for one component has specific geometry characteristics. But for production of various shapes, we need to use different molds. so, It is not suitable and economical method for manufacturing decreasing costs such as waiting time, design, developing and production, there is flexible method which is named incremental

Please cite this article using:

برای ارجاع به این مقاله از عبارت ذیل استفاده نمایید:

Mojtaba hasanlu, Sina mokary, Review of the Parameters Influence of Incremental Forming Between 1960 and 2019, Journal of Mechanical Engineering and Vibration, Vol. 10, No. 1, pp. 32-45, 2019 (In Persian)

Single Point and Multi-Points Incremental Forming

forming (IF). IF can cover many restrictions and problems. In last decades, IF is noticed by many engineers and researchers because IF is modern method in SMF. IF has some features as flexibility, numerical controllability and who does not need press equipment and mold during forming process. IF needs simple prop which is fixed by fixture which is lined by collet in CNC machine and also prop is contact on sheet metal. Prop moves in deterministic desired path and finally there is incrementally formed formable shape by low amplitude force under prop. In this paper, we report on parameters influences of incremental forming between 1960 and 2019.

شکل ۱: شکل دهی چند مرحله‌ی، تأثیر تفاوت در مسیر حرکت ابزار [3]

فرآیند فرم دهی نموی ورق های فلزی، در سال های ۱۹۶۰ و ۱۹۶۷ میلادی به ترتیب توسط آقایان راکس و لیزاک^۴ به عنوان یک طرح اولیه مطرح گردید [۴]. به تدریج تحقیقات گسترده‌ای در کشور ژاپن از سال ۱۹۹۰ با انجام آزمایشاتی آغاز شد، تا اینکه در سال ۱۹۹۴ در شرکت Matsubara (ژاپن) از این روش به عنوان راهکاری جهت آماده سازی نمونه های اولیه در تیراژ کم استفاده گردید [۵]. در ابتدا به گونه ای از این روش استفاده می گردید، که مسیرهای حرکت ابزار سه بعدی بسیار ساده بودند اما به تدریج با پیشرفت دستگاه های CNC از نظر ساخت افزاری و نرم افزاری و همچنین پایین تر آمدن قیمت اینگونه تجهیزات، این فرآیند بیشتر از قبل مورد توجه قرار گرفت، چون دیگر این امکان فراهم آمده بود که با ترکیب نرم افزارهای توانمند CAD/CAM، قطعات نامتقارن ورقی شکل را در مدت زمانی به نسبت کوتاه، بدون سرمایه گذاری هنگفت تولید نمود [۶]. شکل دهی نموی ورق، از نظر تکنولوژی اساساً، تکیه دارد به دو اصل، یکی اتوماسیون و دیگری سیستم کنترل عددی، به گونه ای که قطعه مورد نظر توسط نرم افزارهای CAD

۱- مقدمه

شکل دهی نموی چند مرحله‌ی ایده جدیدی به حساب نمی آید زیرا در سال ۱۹۹۷ در ژاپن توسط کیتازاوا^۱ و همکاران، مقاله‌ای به چاپ رسید [1] که در آن شکل هندسی نیمه بیضی گون را مورد آزمایش قرار دادند و حد شکل دهی را تا قبل از شکست ورق، برای نسبت ارتفاع به شعاع های متفاوت مورد مطالعه قرار گرفت. جسویت^۲ و همکاران در سال ۲۰۰۲ طی مقاله‌ای [2] آزمایشی را ارائه دادند که در آن، در سه مرحله شکل دهی نموی توانستند رفلکتور چراغ جلوی اتومبیلی را نمونه سازی نمایند. به طور کلی هدفی که در شکل دهی نموی چند مرحله‌ای دنبال می شود، برطرف نمودن نسبی محدودیت های موجود در روش شکل دهی نموی تک مرحله‌ای است، بعنوان مثال، همان طور که پیش از این به آن اشاره شد، یکی از محدودیت های این روش با توجه به قانون سینوسی، مقادیر زاویه ای بوده، که با روش چند مرحله‌ای که بسیار امیدبخش در حل این مشکل است، این محدودیت تا حد چشم گیری برطرف گردیده، در ادامه با بیان مقاله‌ای که در این زمینه منتشر شده درکی بهتر از این موضوع می توان پیدا نمود. اسکجوئیت و بای^۳ در سال ۲۰۰۸ در مقاله‌ای [3]، شکل دهی نموی را با توجه به مسیر حرکت ابزار در پنج مرحله انجام دادند، طی این تحقیق، قطعه استوانه‌ای شکل با نسبت ارتفاع به شعاع یک (height/radius=1) از ورقی تخت، فرم داده شد که نکته حایز اهمیت در این بررسی، رسانیدن زاویه دیواره نزدیک به ۹۰ درجه بوده است، که پیش از آن این مسئله از محدودیت های فرآیند مذکور به حساب می آمد. در شکل ۱ نمونه آزمایشگاهی تحقیق به تصویر کشیده شده است.

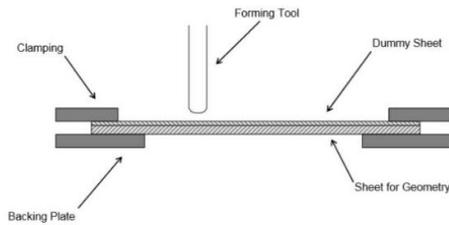
⁴ Raux, Leszak

¹ Kitazawa

² Jeswiet

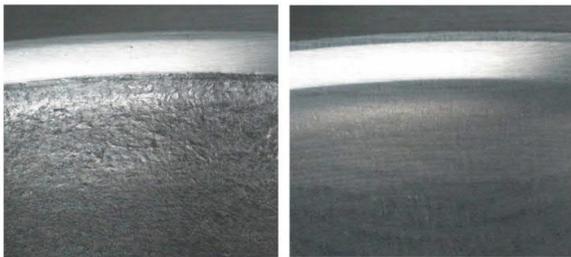
³ Skjoedt, Bay

فرایند شکل دهی نموی همراه با ورق محافظ را به نمایش گذاشته است.

شکل ۲: استفاده از Dummy sheet در شکل دهی نموی [۸]

دیگر تحقیقاتی که در این حوزه انجام شده به بررسی اثر ورق محافظ بر روی قابلیت فرم پذیری، سایش، کیفیت سطح و برآمدگی سطحی بوده است، که آزمایشات بر روی ساخت ورق های به شکل مخروط یا هرم صورت پذیرفته است. از نتایج تحقیقات مشخص گردید که استفاده از Dummy Sheet سایش قطعه کار را تا حد صفر کاهش می دهد، اما باعث افت قابلیت فرم پذیری نیز می گردد، در مجموع بیشترین تاثیر را روی کیفیت سطح قطعه دارد و با استفاده از روانکار بین دو ورق (کاهش اصطکاک) میتوان این کیفیت را افزایش داد، که شکل ۳ نمونه ای از این موضوع می باشد.

شکل ۳: عکس سمت چپ ایجاد پدیده ساییدگی در ورق، عکس

سمت راست ورق همراه با ورق محافظ [۸]

۲-۲ بررسی تئوری و پیش بینی قابلیت فرم پذیری در فرآیند (ISF)

سیلوا و اسکجوئیت^۳ و همکاران در مقالاتی، که در سال ۲۰۰۸ [۹،۱۰،۱۱] چاپ گردید، به بررسی تئوریک در خصوص پیش بینی و قابلیت فرم پذیری ورق فلزی در شکل دهی نموی

مدل و طراحی می شود، که این مدل به عنوان مبنایی برای ایجاد مسیر شکل دهی توسط نرم افزار CAM به کار گرفته می شود، سپس می بایست این مسیرهای شکل دهی از طریق پردازنده، تبدیل به کدهایی قابل شنا سایی برای دستگاه CNC شوند، تا بتوان قطعه با فرمی مطلوب را از یک ورق فلزی تخت که توسط فیکسچر مهار شده، تولید نمود.

۲- بررسی مسیر حرکت ابزار در فرآیند شکل دهی نموی

اسکجوئیت و هانکوک^۱ در سال ۲۰۰۷ در مقاله ای [۷] به بررسی و ایجاد راهکاری برای مشکل اثر ابزار روی قطعه کار در حرکت تغییر گام عمودی پرداختند، زیرا این اثر هم بر کیفیت ظاهری قطعه کار تاثیر نامطلوب می گذاشت و هم نیروی محوری بر قطعه کار و ابزار وارد می نمود؛ نتیجه تحقیقات باعث گردید، برنامه عددی نوشته و ایجاد گردد که حرکت مسیر بسته ابزار را به مسیری مارپیچ (حلزونی) شکل تبدیل کند و ابزار در کل مسیر حرکت فرآیند در سه جهت (x,y,z) دارای تغییرات مختصاتی باشد. این برنامه حرکتی را (He To Pac) نام گذاری کردند و دیگر باعث شد اثرات نامطلوب ابزار روی سطح کار مشاهده نشود، این برنامه چنان مورد توجه قرار گرفت که به چندین حوزه ی تحقیقاتی صادر گردید.

۱-۲ استفاده از Dummy Sheet در فرآیند شکل دهی نموی

سیلوا و مارتینز^۲ و همکارانش در سال ۲۰۰۷ در مقاله ای [۸] به بررسی، استفاده از ورقی محافظ و واسط بین ابزار و ورق اصلی که می خواهد تغییر شکل پیدا کند پرداختند، فرآیند به این صورت بود که، ورق محافظ که کلیه تماس حرکت دورانی و خطی ابزار با آن صورت پذیرفته است پس از انجام فرآیند کنار گذاشته می شود و قطعه مورد نظر که ورق زیرین است فاقد هرگونه خط و خش و همچنین ساییدگی ابزار می باشد. شکل ۲

³ Silva, M. B., Skjoedt

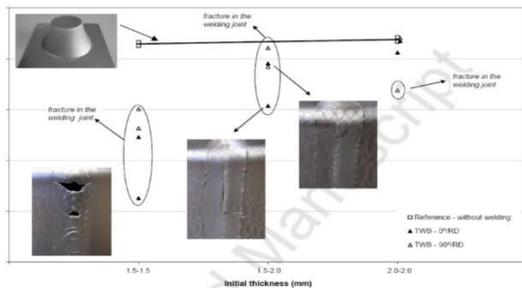
¹ Skjoedt, Hancock

² Silva, Martins

۲-۳ بررسی شکل دهی نموی ورق های به هم جوش خورده

یکی از موضوعات تحقیقاتی که بیشتر جنبه آزمایشگاهی و تجربی دارد، شکل دهی نموی ورق های که به یکدیگر جوش داده شده اند، می باشد.

سیلوا^۱، مارتینز و ویلسا^۱ و همکاران در تحقیقات خود [۱۲] در سال ۲۰۰۸، به شکل دهی نموی ورق دوتکه از جنس (AA1050-H111) که توسط روش جوشکاری اصطکاکی-اغتشاش به یکدیگر متصل شده بودند، پرداختند؛ در این تحقیق از Dummy Sheet نیز استفاده گردید تا به نوعی محافظت شده باشد از ناحیه نرم خط جوشکاری در مقابل ابزار فرم در حال چرخ؛ نمونه های مورد بررسی به شکل های مخروطی و هرم شکل تولید گردید و در نهایت با نمونه هایی که توسط روش های متداول فرم داده شده بودند مقایسه شد، توسط شکل ۴ می توان درک بهتری از نتایج آزمایش حاصل نمود.

شکل ۴: بررسی زاویه کشش، برای ورق ها جوشکاری شده [۱۲]

نتایج آزمایشات، امید بخش بودن و ترکیب فرآیند شکل دهی نموی ورق و جوشکاری اصطکاکی-اغتشاشی را به ارمغان آورد تا ساخت قطعات پیچیده تر ورقی در حالت کشش عمیق تا با زاویه ۶۰ درجه امکان پذیر باشد. که در شکل ۵ نمونه کار انجام شده به تصویر کشیده شده است.

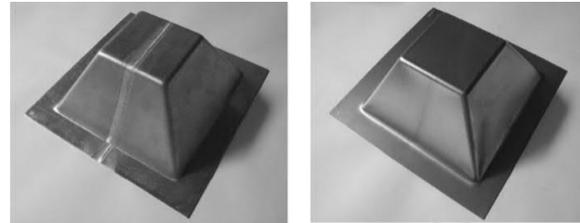
پرداختند، همان طور که پیش از این به آن اشاره شد، اما به طور کل در این حوزه عموماً تحقیقات به بررسی عواملی همچون موارد زیر پرداخته می شود:

- مباحث تئوریک و آزمایشگاهی در خصوص نشان دادن تاثیر ضخامت اولیه ورق و شعاع ابزار بر روی قابلیت فرم پذیری.
- مقالاتی در خصوص ارائه معادلاتی جهت محاسبه تنش های اصلی در شکل دهی نموی ورق.
- در برخی از تحقیقات به موضوع، بیشترین حد فرم پذیری در فرآیند شکل دهی نموی پرداخته شده است، پیدا کردن دلایلی به منظور توجیه حالت از بین رفتن ناحیه گلویی و نرخ پایین رشد شکست، از اهداف این چنین تحقیقات می باشد.
- یکسری از بررسی ها در خصوص توضیح دادن به نوع حالت منحنی حد کرنش، که خطی مستقیم با شیب منفی است می پردازد.
- موضوع برخی آزمایشات و بررسی ها به محاسبه اندازه شیب خط (FFL) در فضای نموداری کرنش های اصلی می پردازد.
- مقالاتی در خصوص توضیح دلیل تمایل تغییر شکل الاستیک در دیواره نواحی مجاور ابزار فرم دهنده.
- همچنین آزمایشات تجربی زیادی در خصوص نشان دادن عدم وجود پدیده گلویی شدن در شکل دهی نموی ارائه شده است.

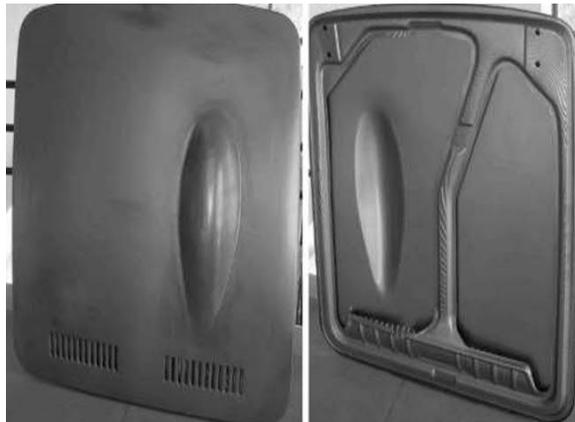
¹ Silva, Martins, Vilsa

شکل ۶: کاسه چراغ جلوی اتومبیل [۱۳].
شکل ۷ و ۸ نمونه‌ای از درب موتور خودروی هوندا S800 است که با کمک روش شکل دهی نموی ساخته شده است [۱۴].

شکل ۵: سمت چپ هرمی با زاویه ۶۰ درجه که از ورق جوش خورده تولید شده، سمت راست Dummy شیت آهنی بکار رفته در طول فرآیند شکل دهی [۱۲]

شکل ۷: نمونه درب موتور خودروی هوندا S800 [۱۴].

شکل ۸: ساخت نمونه دماغه قطار توسط فرآیند (ISF) [۱۴].

۲-۳ کاربرد در صنایع وسایل خانگی

یکی دیگر از حوزه‌های کاربرد فن آوری (ISF) ساخت نمونه‌های اولیه وسایل منزل می‌باشد، که این موضوع باعث می‌شود این دسته از شرکت‌ها، بدون سرمایه‌گذاری بتوانند نمونه و طرح‌های آینده خود را در نمایشگاه‌های مربوطه عرضه کنند تا از استقبال

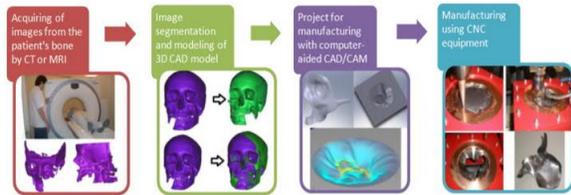
۳- کاربرد فن آوری شکل دهی نموی

با توجه به ویژگی‌هایی که در خصوص فن آوری شکل دهی نموی ذکر گردید، کاملاً واضح است که این روش می‌تواند در زمینه‌های مختلف تحقیقاتی و ساخت و تولیدی از محبوبیت و اولویت خاصی برخوردار باشد، در این بخش به تعدادی از حوزه‌های کاربردی این فن آوری مهم می‌پردازیم.

۳-۱ کاربرد در صنایع ریلی و خودرو

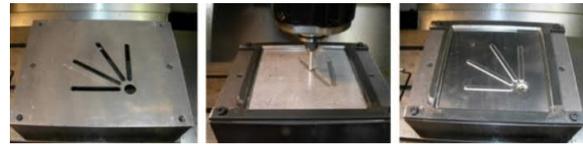
همان‌طور می‌دانیم، صنعت خودرو یکی از پویاترین صنایع موجود می‌باشد، به دلیل رقابتی که بین شرکت‌های مختلف خودروسازی وجود دارد، سالانه با حجم زیادی از تغییرات در شکل ظاهری بدنه و حتی در داخل کابین خودرو روبرو هستیم؛ از آنجایی که اجزای خودرو از قطعات به نسبت بزرگ تشکیل شده است، لذا برای اجرایی کردن یک ایده می‌بایست، هزینه‌های سنگین قالب‌سازی را متقبل شد و زمان زیادی را سپری نمود، این دو موضوع با پویایی و رقابتی بودن این صنعت منافات دارد، بنابراین روشی با ویژگی‌های (ISF) می‌تواند از محبوبیت ویژه‌ای در این صنعت برخوردار باشد مخصوصاً در مراحل تحقیق و توسعه^۱ [۱۳]. برای درک بهتری از کاربردهای این روش، در زیر چند عکس از کارهای انجام شده در این حوزه آورده شده است. شکل ۶ نمونه از کاسه چراغ اتومبیل نشان داده شده است.

^۱ Research & Development

شکل ۱۳: سیکل آماده‌سازی عضو مصنوعی قبل از عمل جراحی [۱۸].

یا عدم استقبال از طرح آگاهی یابند. در شکل ۹ و ۱۰ نمونه‌ای از این گونه تجهیزات آمده است.

شکل ۹: مراحل ساخت نمونه‌ای از سینک اسپر خون [۱۵].

۴- پارامترهای تأثیرگذار روی کیفیت فرآیند

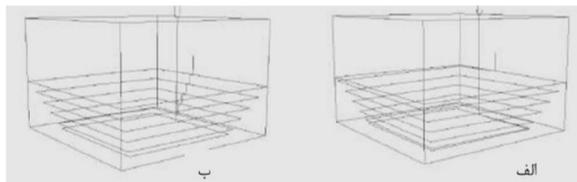
با فرض اینکه ورق مورد بحث از نظر خواص مکانیکی و متالوژی، مناسب فرآیند (ISF) باشد، روش شکل‌دهی نموی از نظر کیفیت قطعه تولیدی، متأثر از چندین مشخصه اصلی می‌باشد، که از این بین، می‌توان به پارامترهای زیر با ذکر چند مورد تحقیقاتی و آزمایشگاهی اشاره نمود.

شکل ۱۰: نمونه تکمیل شده [۱۵].

۴-۱ تأثیر استراتژی و مسیر حرکت ابزار

از عوامل مهم و تأثیرگذار روی کیفیت و نیروهای وارده به ابزار و قطعه‌کار، انتخاب مسیر حرکت ابزار می‌باشد؛ حتی این پارامتر، روی میزان برگشت فتری ورق و دقت هندسی قطعه نهایی، اثر بسزایی دارد؛ همچنین در مواردی، باعث کاهش زمان فرآیند شکل‌دهی نیز می‌گردد. در سال ۲۰۰۷، اسکاجونت و همکاران [۱۹]. به طور تجربی به مقایسه دو حرکت ابزار، مارپیچ و پله‌ای پرداختند. در شکل ۱۴ شمایی از این دو نوع مسیر حرکت آمده است.

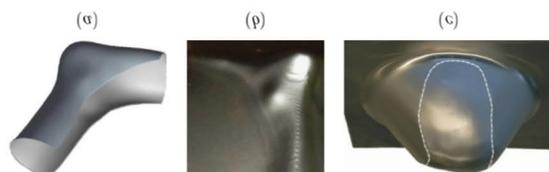
شکل ۱۴: (الف) مسیر حرکت مارپیچ، (ب) مسیر حرکت پله‌ای [۱۹]. طی این آزمایش مشخص گردید، مسیر حرکتی مارپیچ، از لحاظ کیفی سطح بهتری نسبت به روش پله‌ای به وجود می‌آورد؛ زیرا به خصوص در قسمتی که ابزار در روش پله‌ای تغییر ارتفاع می‌دهد، اثر نامطلوب خراش سطحی روی ورق به جا می‌گذارد. که برای درک بهتر موضوع از تصاویر ۱۵ و ۱۶ استفاده شده است.

۳-۳ کاربرد در صنایع تجهیزات پزشکی

با توجه به پیشرفت روزافزون علم پزشکی و استفاده از مواد فلزی و مصنوعی جهت درمان و برطرف نمودن نسبی نواقص و معلولیت‌های جسمی و حرکتی و همچنین تفاوت‌های ابعادی اندام هر شخص با شخص دیگر، مشخص می‌کند که روش (ISF) در این عرصه نیز میتواند نقش پررنگی را ایفا کند، که تصاویر ۱۱، ۱۲ و ۱۳، مهر تأییدی بر این گفته می‌باشد.

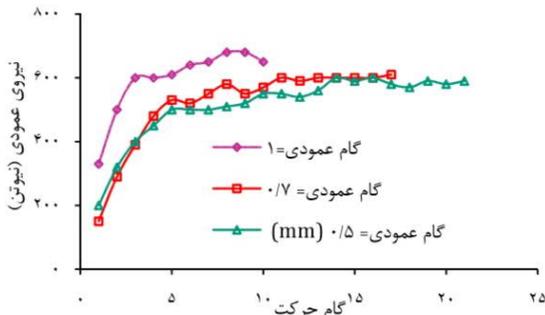

شکل ۱۱: ساخت پوسته فلزی مجسمه [۱۶]. بخشی از دندان مصنوعی [۱۷].

شکل ۱۲: مدل کردن و سخت نمونه فوزک پای مصنوعی [۱۸].

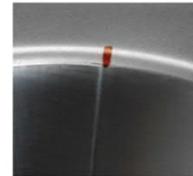
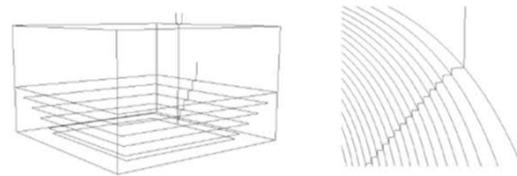
در خصوص تأثیر اندازه گام، بر روی قابلیت شکل پذیری ماده بین محققان اختلاف نظر وجود داشت، بعضی از آنها بر این باور بودند که با کاهش گام شکل پذیری ورق را می توان افزایش داد، تا اینکه در سال ۲۰۰۶، هام و جسویت^۱ [۲۱]. تحقیقاتی انجام دادند که در آن نشان داده شد، که اندازه گام نقش قابل توجهی در قابلیت شکل پذیری ورق ندارد. در سال ۲۰۱۳، قاسمی و سلطانی در مقاله‌ای [۲۲]. تأثیر پارامتر گام، روی نیروی عمودی وارده به ابزار و ورق را بررسی نمودند؛ همان طور که در شکل ۱۸ مشاهده می شود با افزایش گام نیروی عمودی بیشتر می شود که دلیل آن هم به این موضوع برمی گردد که با زیاد شدن گام، ابزار کرنش بیشتری را به صورت موضعی بر ورق اعمال می کند.

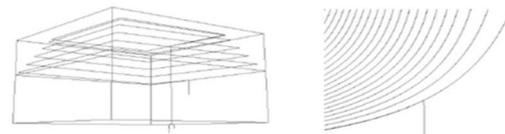
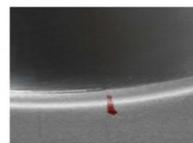
شکل ۱۸: تأثیر گام عمودی حرکت ابزار بر نیروی عمودی [۲۲].

۴-۳ تأثیر سرعت دورانی (اسپیندل) و پیشروی ابزار^۲

از پارامترهای بسیار مهم در فرآیند (ISF) می توان به سرعت دورانی اسپیندل و سرعت پیشروی اشاره نمود، زیرا موضوع مهم اصطکاک بین ابزار و ورق و حرارت ناشی از آن، رابطه مستقیم با این دو پارامتر سرعتی دارد. بهلیل اهمیت موضوع مقالات زیادی در خصوص اثرات این دو پارامتر منتشر شده است، چون تا یک حدی حرارت ناشی از اصطکاک باعث افزایش شکل پذیری ورق می گردد، و از طرفی این حرارت اثرات نامطلوبی نیز به همراه دارد، با توجه به جنس ورق، شدت اثرات مطلوب و نامطلوب متفاوت است؛ از طرفی سرعت پیشروی ابزار اگر از حدی بالاتر برود شکل پذیری را کاهش می دهد، زیرا دیگر حرارت حاصل از اصطکاک زمان کافی برای انتقال حرارت تأثیر روی ورق را نخواهد داشت [۲۳].

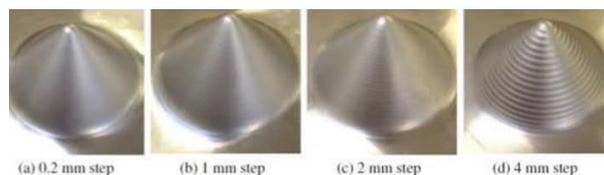
شکل ۱۵: ایجاد اثر نامطلوب خراش سطحی در روش پله‌ای [۱۹].

شکل ۱۶: از بین رفتن اثر داغی سطحی، در روش ماریچی [۱۹].

۴-۲ تأثیر گام عمودی

اگر بخواهیم یک تعریف کلی از گام عمودی بیان کنیم، می توان گفت، تغییرات ارتفاعی ابزار فرم دهنده به ازای چرخش یک دور کامل (۳۶۰ درجه) اندازه یک گام را مشخص می کند. در رابطه با تأثیر گام بر روی کیفیت سطح قطعه کار، در تمامی تحقیقات یک نتیجه مشهود است، که کاهش اندازه گام همانطور که در شکل ۱۷ نمایش داده شده است رابطه مستقیم با افزایش کیفیت قطعه تولیدی دارد، هرچند زمان فرآیند را افزایش می دهد.

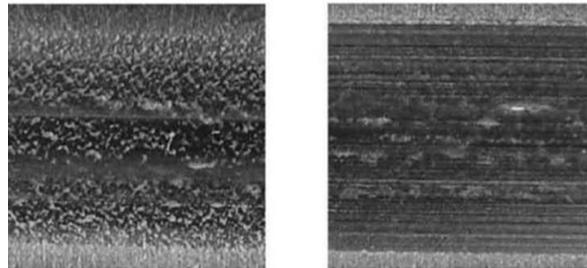
شکل ۱۷: تفاوت کیفیت سطح قطعه در گام‌های مختلف [۲۰].

^۲Feed Rate

^۱ M. Ham and J. Jeswiet

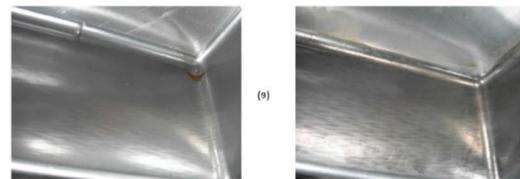
۴-۴ تاثیر استفاده از روانکار

همان طور که در قسمت قبل ذکر گردید مقدار حرارت ناشی از اصطکاک نقش مهمی در فرآیند شکل دهی نموی ایفا می کند، بنابراین با توجه به رابطه بین ضریب اصطکاک و روانکاری سطوح تماس، می توان نتیجه گرفت، استفاده از روانکار نیز نقش با اهمیتی را دارا می باشد؛ در شکل ۱۹ نمونه از سطوح استفاده شده از روانکار و بدون روانکار نشان داده شده است.

شکل ۱۹: (الف) نوک ابزار بدون استفاده از روانکار. (ب) نوک ابزار با استفاده از روانکار [۲۴].

همان طور که از شکل ۲۰ می توان نتیجه گرفت در حالت (a) که از روغن Castrol استفاده شده است کیفیت سطوح بهتر و سایب کمتری نسبت به حالت (b) که روغن تراش (آب صابون ماشینکاری) Motorex بکارگرفته شده است [۲۵].

شکل ۲۰: (a) استفاده از روانکار Castrol IloformTDN 81. (b) استفاده از روانکار Motorex cutting fluid 7755 [۲۵]. AERO

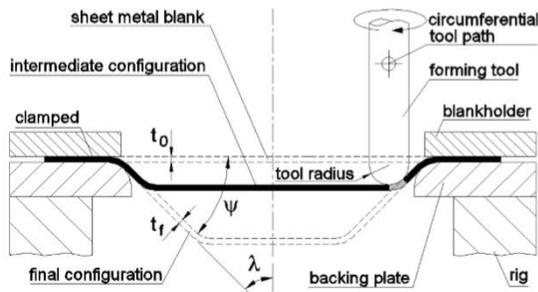
۵- انواع شکل دهی نموی

در فرایندهای شکل دهی تدریجی ورق فلزی^۱ پولک فلزی توسط ابزار یا ابزارهایی به صورت موضعی و با روندی تدریجی

مورد تغییر شکل قرار میگیرد تا به شکل محصول نهایی برسد. این فرایندها برای تولید اندک یا نمونه سازی سریع می توانند مورد استفاده قرار بگیرند. اشکال پیچیده می توانند بدون نیاز به قالب خاص و تنها توسط یک ابزار عمومی شکل دهی شوند. در مجموع این فرآیند را می توان به دو دسته اصلی تقسیم بندی نمود.

۵-۱ شکل دهی نموی تک نقطه ای

در این روش، تغییر شکل ورق بگونه ای است، که ورق به سمت خلاف قرارگیری ابزار سرکروی در حال شکل پذیری می باشد و هیچ سنبه یا ابزاری (ساپورت)^۲ پشت ورق وجود ندارد. در واقع این حرکت تدریجی ابزار است که توسط کنترلر دستگاه CNC شکل مورد نظر را به صورت شکل های مقعر و فرورفته ایجاد می نماید. شکل ۲۱ ترتیب قرارگیری تجهیزات و موقعیت ورق را نمایش می دهد [۲۶].

شکل ۲۱: شمای تجهیزات در روش شکل دهی نموی تک نقطه ای [۲۶].

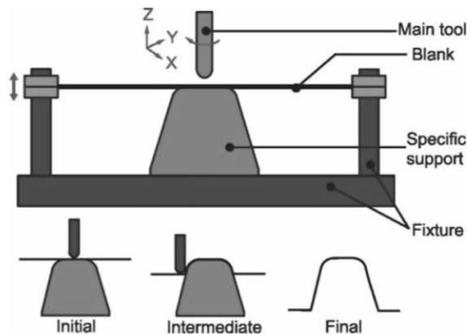
به این نوع شکل دهی و حرکت ابزار، شکل دهی Negative نیز گفته می شود در واقع ابزار با آزادی کامل (شش درجه ای آزادی) در داخل ورق حرکت می کند و می تواند شکل های ساده سه بعدی (هرم، مخروط و...) را تولید کند. به منظور دیدی بهتر شکل ۲۲ نمایی از این روش را نشان می دهد.

¹ Incremental Sheet Metal Forming

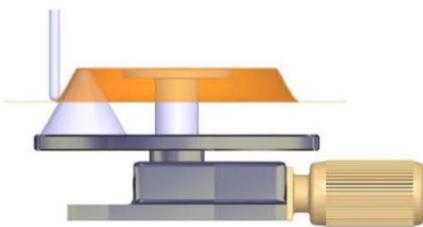
² Support

تصاویر ۲۳ و ۲۴ می‌توانند درکی بهتر از تفاوت بین دو مورد ذکر شده در قسمت بالا ایجاد نمایند.

شکل ۲۳: شکل‌دهی نموی دونقطه‌ای با ساپورت ثابت [۲۷]

شکل ۲۴: شکل‌دهی نموی دونقطه‌ای با ساپورت متحرک [۲۷]

دنیس دنیل^۲ و همکاران [۲۸] به بررسی پارامترهای وابسته به هندسه شکل‌دهی ورق مبتنی بر روش نموی که از طریق ربات انجام می‌شود پرداختند. در این تحقیق تجربی، با استفاده از ابزارها جهت افزایش دقت شکل‌دهی، پارامترهای نیرو و زاویه مورد ارزیابی قرار گرفت. در شکل‌های ۲۵ و ۲۶ هندسه مدل شکل‌دهی شده و روند شکل‌دهی نموی تک نقطه‌ای و دو نقطه‌ای به نمایش گذاشته شده است.

شکل ۲۲: نمونه‌ای آزمایشگاهی در روش شکل‌دهی نموی تک نقطه‌ای [۲۶].

در چنین روشی ورق قفل‌شده و ابزار، در هنگام تغییر فرم فقط در یک نقطه با هم در تماس فیزیکی هستند در نتیجه به طور کل این نوع شکل‌دهی نموی، به شکل‌دهی نموی تک نقطه‌ای^۱ SPIF شناخته می‌شود.

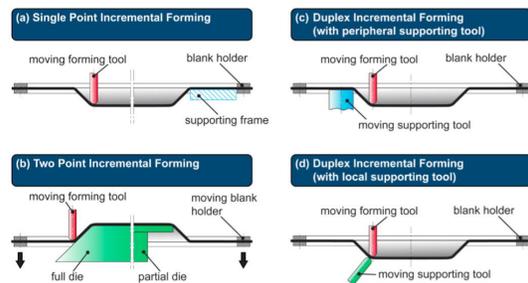
۵-۲ شکل‌دهی دو نقطه‌ای

در این روش، زیر ورق خالی نیست و سنبه فرمی (ساپورت) زیر ورق وجود دارد که می‌بایست ابزار سرکروی با حرکت تدریجی و کنترل شده از طریق کنترلر CNC، ورق مهار و ثابت شده را روی سنبه فرم‌دار بخواباند و ورق، شکل سنبه فرم را به خود بگیرد. در این روش مجموعه قالب، سنبه فرم و ورق گیر، روی میز دستگاه CNC نصب می‌شوند. حرکت تدریجی نوک ابزار با لحاظ کردن فاصله‌ای تقریباً "به اندازه ضخامت ورق، روی قطعه به آرامی حرکت می‌کند، در نتیجه تحت نیروی وزن ورق گیر و نیروی فشاری ابزار روی ورق، فرم مورد نظر پدید می‌آید. البته لازم به ذکر است که شکل‌دهی نموی دو نقطه‌ای (TPIF)، را می‌توان با توجه به نوع ساپورت به دو حالت تقسیم بندی نمود [۲۷].

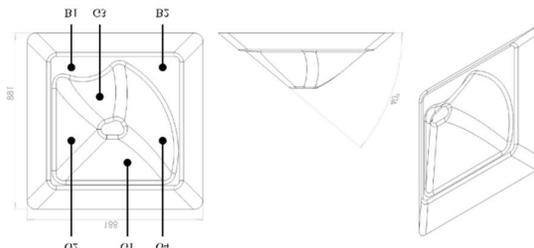
- شکل‌دهی نموی دونقطه‌ای با ساپورت ثابت
- شکل‌دهی نموی دونقطه‌ای با ساپورت متحرک

¹ Single Point Incremental Forming
² Denis Daniel

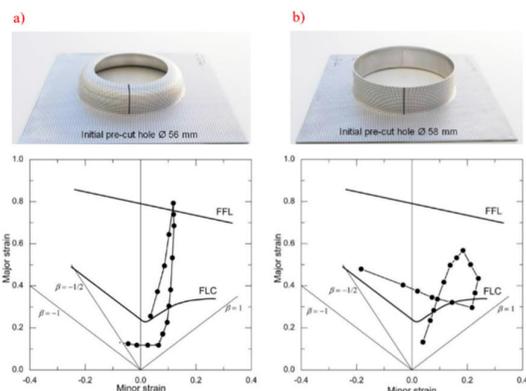
مارتینز^۲ و همکاران [۳۰] به بررسی پارامتر تنش در شکل دهی فلنج‌های حفره‌دار از طریق روش شکل دهی نموی تک نقطه‌ای می‌تواند حائز اهمیت باشد معیار تست ناکاجیما^۳ جهت ارزیابی تنش در سه راستا مورد نظر قرار گرفته است در این پژوهش به توصیف شکل دهی محدود شکست یک منحنی با استفاده از معیار ناکاجیما پرداختند همچنین شکل دهی نموی تک نقطه‌ای به همراه فرآیند شکل دهی نرم و منعطف که در شکل ۲۸ آورده شده است تاثیر بسزایی در کاهش پدیده گلوبی شدن محلی و توسعه پایدار شکل دهی پلاستیک خواهد گذاشت.

شکل ۲۵: شکل دهی نموی تک نقطه‌ای، دو نقطه‌ای و چند نقطه‌ای [۲۸]

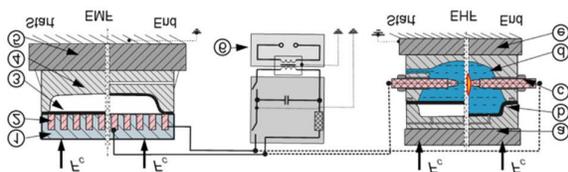
شکل ۲۶: هندسه مدل شکل دهی شده [۲۸]

شکل ۲۸: تست فلنج حفره دار با سوراخ از قبل ایجاد شده [۳۰]

فیلیپ^۴ و همکاران [۳۱] به بررسی پیش بینی آسیب در شکل دهی نموی تک نقطه‌ای با استفاده از مدل توسعه یافته گارسون^۵ قابل انجام می‌باشد مدل گارسون یک نوع شبیه سازی براساس تئوری المان محدود است و می‌تواند به راحتی زاویه شکست را تخمین زد. که در شکل ۲۹ پیش بینی نیرو و تغییر شکل و مقایسه آن با نتایج تجربی نشان داده شده است.

لینمان^۱ و همکاران [۲۹] به بررسی شکل دهی ورق‌های انعطاف پذیر با سرعت بالا پرداختند. تکنولوژی سرعت بالا با استفاده از بخش‌های پیچیده شکل دهی و کاهش وزن قطعه کار خواهد شد بنابراین در این پژوهش دو نوع روش ارائه می‌شود که شامل روش های شکل دهی الکتروهیدرولیک و شکل دهی الکترومغناطیس می‌باشد این دو روش به منظور دست یابی به دو مفهوم اصلی در شکل دهی می‌باشد که این مفاهیم را می‌توان اعم از Pulse-Driven و High-Speed-Forming دانست. در شکل ۲۷ نمونه‌ای از ابزار شکل دهی الکتروهیدرولیک و مغناطیس به نمایش گذاشته شده است.

شکل ۲۷: نمونه‌ای از ابزار شکل دهی الکتروهیدرولیک و الکترومغناطیس [۲۹]

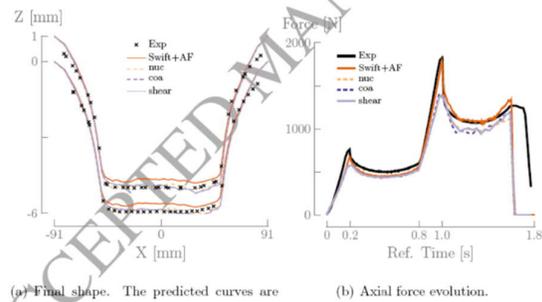
4 Felipe
5 Gurson-Tvergaard-Needleman

1 Linneanne
2 Martinez
3 Nakajima test

دهی دقت هندسی نیز افزایش می‌یابد. شکل ۳۱ و ۳۲ روند شکل - دهی نموی را به نمایش گذاشته است.

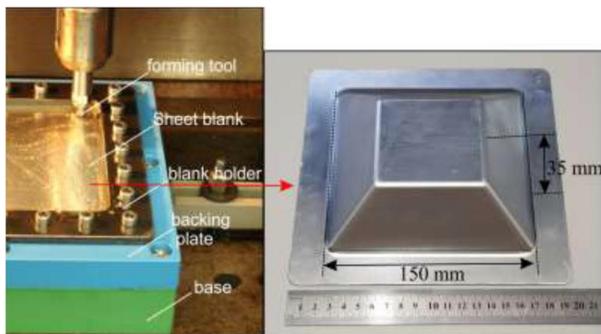
شکل ۳۱: روند شکل دهی نموی تک نقطه‌ای [۳۳]

(a) Final shape. The predicted curves are (b) Axial force evolution.

شکل ۲۹: پیش بینی نیرو و تغییر شکل و مقایسه آن با نتایج

تجربی [۳۱]

شکل ۳۲: شروع و پایان شکل دهی ورق [۳۳]

ژان^۱ و همکاران [۳۴] روش شکل دهی نموی الکترومغناطیسی را مورد بررسی قرار دادند در روش شکل دهی نموی الکترومغناطیسی به پارامترهای امروزه برای شکل دهی قطعه کارهای سایز بزرگ بسیار مورد توجه قرار گرفته است تخلیه الکتریکی در این فرآیند می‌تواند کمک فراوانی در بهبود شکل دهی شود به طور مثال تخلیه الکتریکی در راستای X باعث کاهش انحراف از شکل اصلی می‌شود و شکل یکنواختی را تولید می‌کند در صورتی که تخلیه الکتریکی در راستای Y می‌تواند از کیفیت شکل دهی پایین تری برخوردار باشد. که شکل ۳۳ توضیحات تکمیلی در آن آورده شده است.

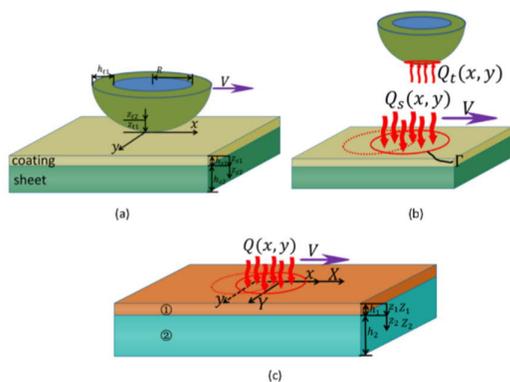

شکل ۳۰: نمایی از برخورد و شروع به کار تست تجربی شکل دهی

نموی تک نقطه‌ای [۳۲]

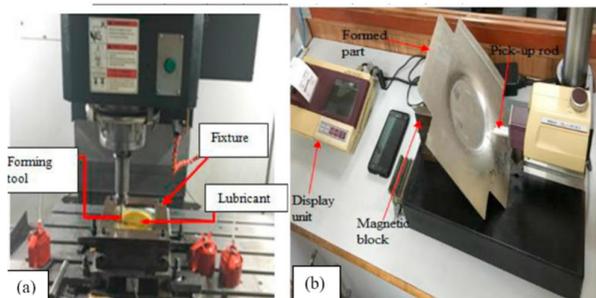
مقبول و همکاران [۳۳] به بررسی دقت هندسی در شکل دهی نموی پرداختند و نشان دادند که دقت هندسی در شکل دهی نموی به مکانیزم تغییر شکل و تنش پسماند در قطعه کار وابسته می‌باشد. پارامترها تاثیر گذار در دقت هندسی شامل قطر، میزان پیشروی ابزار شکل دهی، اصطکاک، ضخامت ورق و در نهایت زاویه دیواره ورق شکل دهی شده است. در تحقیق بعمل آمده به این نتیجه رسیدند که با افزایش دوران و بیشتر شدن قطر ابزار شکل -

¹ Zhan

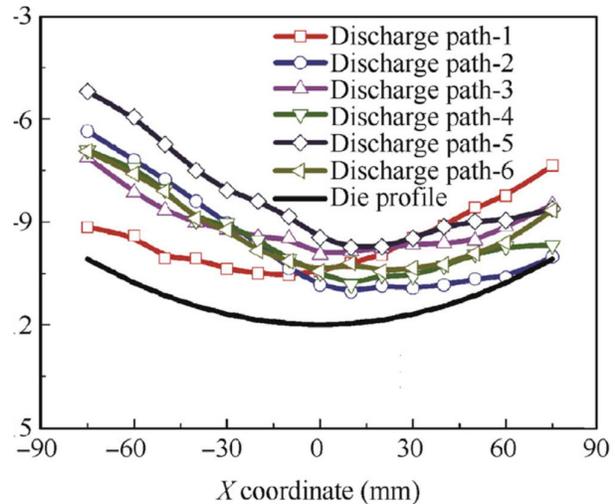

شکل ۳۴: انتقال حرارت نوک ابزار (a) حرکت نوک ابزار با سرعت ثابت بر روی ورق (b) تولید گرما بین سطح تماس ابزار و ورق تولید گرما بین سطح تماس ابزار و ورق (c) مشکلات ایجاد شده بر روی سطح ورق [۳۵]

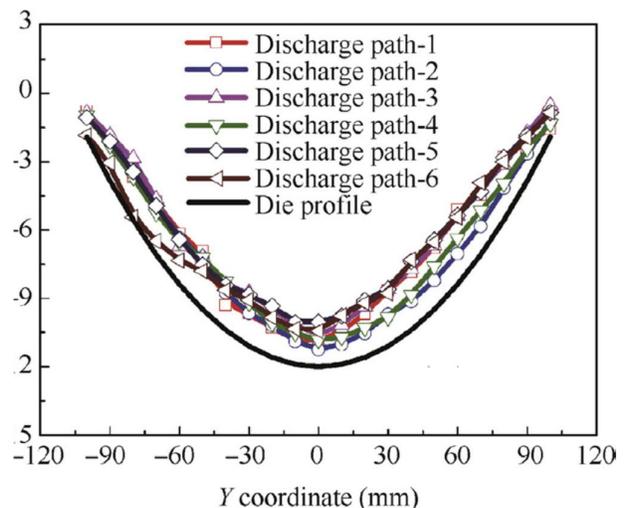
کومار^۵ و همکاران [۳۶] به بررسی ناهمواری سطحی در شکل دهی نموی پرداختند. سختی سطحی در شکل دهی نموی وابسته به پارامترهای نظیر قطر ابزار، گام پیشروی و سرعت اسپیندل است که در این تحقیق نشان دادند که افزایش قطر ابزار شکل دهی و کاهش گام پیشروی سهم بسزایی در افزایش کیفیت سطح قطعه کار خواهد داشت. که در شکل ۳۵ ابزارهای مورد آزمایش به همراه نمونه شکل دهی شده به نمایش گذاشته شده است.

شکل ۳۵: a تجهیزات آزمایشگاهی جهت تست (b) اندازه گیری ناهمواری سطح ورق شکل دهی شده [۳۶]
ویکتوریا^۶ و همکاران [۳۷] به بررسی تجربی شکل دهی نموی در آلیاژ منگنز AZ31 بعنوان یک آلیاژ سبک وزن پرداختند. شرایط شکل دهی نموی در حضور هوای گرم و داغ تا دمای ۳۲۰ درجه سانتی گراد مورد بررسی قرار گرفت. پس از اتمام فرآیند شکل دهی، بافت قطعه کار نسبت به حالت قبل از شکل دهی تغییری

(a) Path X

(b) Path Y

شکل ۳۳: نمودارهای تخلیه الکتریکی [۳۴]

ژانگ^۱ و همکاران [۳۵] به بررسی تاثیرات دما و حرارت بر ابزار پوشش داده شده به روش شکل دهی نموی پرداختند. بررسی دما و حرارت در بخش تماس ابزار شکل دهی و قطعه کار در شکل دهی نموی از دیگر پارامترهای تاثیرگذار محسوب می شود در این پژوهش مدلسازی پارامترهای دما و حرارت با استفاده از توابع پاسخ فرکانسی نظیر تبدیل گالین^۲، روش ترکیبی گرادیان^۳ و تابع تبدیل فوریه سریع^۴ استفاده شده است. شکل ۳۴ گرمای تولید شده از تماس نوک ابزار با ورق شکل دهی شده را نشان می دهد.

⁵ Kumar
⁶ Victoria

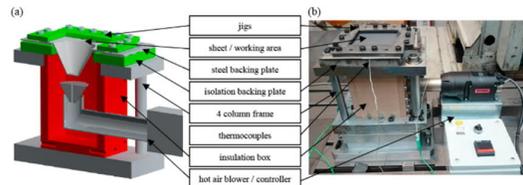
¹ Zhang
² Galilean Transform
³ Conjugate Gradient Method
⁴ Fast Fourier Transform

شکل دهی نموی و چکیده‌ای از نوع رفتار مواد، در این گونه فرم-دهی می‌باشد. باتوجه به بررسی و مطالعه تحقیقاتی که در این حوزه در دهه‌های اخیر صورت پذیرفته، می‌توان به جرأت گفت یکی از مناسب‌ترین، پویاترین و کم هزینه‌ترین روش‌های کاربردی در ساخت نمونه‌های اولیه، روش شکل دهی نموی نقطه‌ای می‌باشد. با مطالعه مقالات مختلف مشاهده گردید که حوزه کاربردی این فرآیند بسیار وسیع و متنوع می‌باشد، به طوری که نمونه کارهای انجام شده در زمینه خودروبی، پزشکی و لوازم خانگی مهر تأییدی بر این گفته می‌باشد. از پارامترهای مهم در شکل دهی نموی می‌توان به جنس و خواص مکانیکی ورق، مسیر حرکت ابزار، قطر ابزار، سرعت حرکت پیشروی و دورانی ابزار، گام عمودی و مقدار اصطکاک بین ابزار و سطح ورق اشاره نمود.

۷- مراجع:

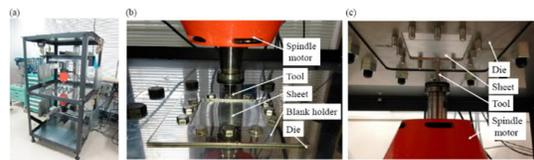
- [1] k. Kitazawa, M. Nakane, Hemi-ellipsoidal stretch-expanding of aluminum sheet by CNC incremental forming process with two path method, Keikinzo/Journal of Japan Institute of Light Metals, VOL. 47, PP. 440-445, 1997.
- [2] J. Jeswiet, E. Hagan, Rapid proto-typing of a headlight with sheet metal, Technical Paper - Society of Manufacturing Engineers, VOL. 24, PP. 1-6, 2002.
- [3] M. Skjoedt, N. Bay, B. Endelt, G. Ingarao, Multi stage strategies for single point incremental forming of a cup, ESAFORM 2008, 11th conference on material forming, VOL. 11, PP. 25-36, 2008.
- [4] K. Jackson and J. Allwood, "The mechanics of incremental sheet forming", Journal of Materials Processing Technology, No. 209, pp. 1158-1174, 2009.
- [5] S. Matsubara. Incremental Backward Bulge Forming of a Sheet Metal with a Hemispherical Head Tool. In Journal of the Japan Society for Technology of Plasticity, vol. 35, pp. 119-132, 1994.
- [6] J. Jeswiet, F. Micari, G. Hirth, A. Bramley, J. Dufloy, J. Allwood, Asymmetric Single Point Incremental Forming of Sheet Metal, CIRP Annals, VOL. 54, PP. 623- 650, 2005.
- [7] M. Skjoedt, M. Hancock, M. H. Bay, Creating helical tool paths for single point incremental forming, Key Engineering Materials, vol. 25, pp. 583-590, 2007.
- [8] M. Skjoedt, M. Silva, N. Bay, P. Martins, T. Lenau, Single point incremental forming using a dummy sheet, 2nd ICNFT, Bremen Germany, vol. 25, pp. 267-276, 2007.
- [9] M. Silva, M. Skjoedt, P. Martins, N. Bay, Revisiting the fundamentals of single point incremental forming by means of membrane analysis, International Journal of Machine Tools and Manufacture, vol. 48, pp. 73-83, 2008.
- [10] M. Silva, M. Skjoedt, A. Atkins, N. Bay, P. Martins, Single-point incremental forming and formability-failure

نکرده بود و از لحاظ زیر ساختاری کاملاً بدون تغییر باقی مانده بود همچنین ضخامت توزیع یافته ورق شکل دهی شده و دقت هندسی در زیر ساختار ورق قطعه کار بعد از انجام فرآیند شکل-دهی افزایش پیدا کرد. شکل ۳۶ تجهیزات شبیه سازی شده و ساخته شده جهت تست تجربی نشان داده شده است.

شکل ۳۶: (a) مدل شکل دهی نموی تک نقطه‌ای همراه با هوای گرم (b) تجهیزات تجربی ساخته شده [۳۷]

میورا^۱ و همکاران [۳۸] شکل دهی نموی دو طرفه در ورق آلومینیوم بعنوان یک تحقیق تجربی جهت دستیابی به دقت شکل دهی مورد ارزیابی قرار گرفت. از آنجایی که شکل مورد نظر جهت شکل دهی نموی یک دوم فرض شده بود در شکل دهی نموی دو طرفه سطح مقاطع ورق شکل دهی شده به شکل مورد هدف و طراحی شده نزدیک تر شده بود در صورتی که از شکل-دهی نموی یک طرفه بخواهیم برای تولید یک ورق هرمی شکل-دهی شده استفاده کنیم تنها یک سطح مقطع به شکل مورد هدف نزدیکتر شد. که در شکل ۳۷ نماهای کلی از تجهیزات ساخته شده نشان داده شده است.

شکل ۳۷: دستگاه تست تجربی (a) نمای کلی (b) ابزار بالا (c) ابزار پایین [۳۸]

۶- نتیجه گیری:

هدف این تحقیق به طور کلی، پرداختن به موضوعاتی همچون، ماهیت فرآیند شکل دهی نموی ورق و عوامل تاثیر گذار در فرآیند

- Metal Parts, *Procedia Manufacturing*, vol. 27, pp.21-26, 2019.
- [30] A.J. Martinez , M. Borrego, D. Morales, G. Centeno, C. Vallellano, Analysis of the influence of stress triaxiality on formability of hole-flanging by single-stage SPI, *International Journal of Mechanical Sciences*, vol. 12, pp. 254-278, 2018.
- [31] C. Felipe, S. Yuan, L. Duch'ene, E. Saavedra Flores, A. Habraken, Damage Prediction in Single Point Incremental Forming using an Extended Gurson Model, *International Journal of Solids and Structures*, vol. 26, pp. 196-240, 2017.
- [32] M. Ilyas, G. Hussain, C. Espinosa, Failure and Strain Gradient Analyses in Incremental Forming using GTN model, *International Journal of Lightweight Materials and Manufacture*, vol. 36, pp. 869-889, 2018.
- [33] F. Maqbool , M. Bambach, Dominant Deformation Mechanisms in Single Point Incremental Forming (SPIF) and their Effect on Geometrical Accuracy, *International Journal of Mechanical Sciences*, vol. 8, pp. 1020-1044, 2017.
- [34] J. TAN, M. ZHAN, H. LI, Dependence on forming parameters of an integral panel during the electromagnetic incremental forming process, *Chinese Journal of Aeronautics*, vol. 21, pp. 105-115, 2018.
- [35] X. Zhang, T. He, H. Miwa, T. Nanbu, R. Murakami, S. Liu, J. Cao, Q. Jane Wang, A new approach for analyzing the temperature rise and heat partition at the interface of coated tool tip-sheet incremental forming systems, *International Journal of Heat and Mass Transfer*, vol. 129, pp. 1172-1183, 2019.
- [36] A. Kumar, V. Gulati, P. Kumar, Investigation of Surface Roughness in Incremental Sheet Forming, *International Conference on Robotics and Smart Manufacturing*, vol. 133, pp. 1014-1020, 2018.
- [37] A. Leonhardt, G. Kurz, J. Hernandez, d.Letzig, Experimental Study on Incremental Sheet Forming of Magnesium alloy AZ31 with hot air heating, 17th International Conference on Metal Forming, vol. 15, pp. 1192-1199, 2018.
- [38] M. Ostu, S. Nagai, T. Miura, M. Okada, T. Muranaka, Forming Accuracy Improvement by double-side Incremental Forming, 17th International Conference on Metal Forming, vol. 15, pp. 1177-1183, 2018.
- diagrams, *Journal of Strain Analysis for Engineering Design*, vol. 43, pp. 15-35, 2008.
- [11] P. Martins, N. Bay, M. Skjoedt, M. Silva, Theory of single point incremental forming, *CIRP Annals - Manufacturing Technology*, vol. 57, pp. 247-252, 2008.
- [12] M. Silva, M. Skjoedt, P. Vilaça, N. Bay, P. Martins, Single point incremental forming of tailored blanks produced by friction stir welding, *Journal of Materials Processing Tech*, vol. 12, pp. 145-160, 2008.
- [13] J. Jeswiet, E. Hagan, Rapid proto-typing of a headlight with sheet metal, *Proceedings of Shelmet* , VOL. 32, PP. 165-170, 2001.
- [14] M. Honda, Develops Advanced Technology to Revolutionize Prototyping, Personalization, Low-Volume Production | Honda Media Center, VOL. 35, PP. 874-892, 2015.
- [15] M. Skjøedt, Rapid Prototyping by Single Point Incremental Forming of Sheet Metal, PhD Thesis, Technical University of Denmark, 2008.
- [16] J. Duflou, ProductionProcesses-Cranialplate, http://www.mech.kuleuven.be/pp/research/SPIF_crani al.en.html (2006).
- [17] S. Tanaka, T. Nakamura, K. Hayakawa, H. Nakamura, K. Motomura, Incremental Sheet Metal Forming Process for Pure Titanium Denture Plate, *Proceedings of the 8th International Conference on Technology of Plasticity – ICTP*, VOL.7, PP. 135-136, 2005.
- [18] J. Lino, R. Araújo, P. Teixeira "single point incremental forming of a medical implant, Elsevier Science Publishers, North- Holland, VOL. 31, PP. 25-36, 2011.
- [19] M. Skjoedt, M. H. Hancock, and N. Bay, "Creating Helical Tool Paths for Single Point Incremental Forming," *Key Engineering Materials*, vol. 344, pp. 583-590, 2007.
- [20] J. M. Allwood, N. E. Houghton, and K. P. Jackson, "The Design of an Incremental Sheet Forming Machine," vol. 8, pp. 471-478, 2005.
- [21] M. Ham and J. Jeswiet, "Dimensional Accuracy of Single Point Incremental Forming," *International Journal of Material Forming*, vol. 1, pp. 185-188, 2008.
- [22] H. Ghasemi, B. Soltani, Experimental investigation on the effective parameters on forming force, 22 september 2013.
- [23] F. De Engenharia, Single Point Incremental Forming and Multi-Stage Incremental Forming on Aluminium Alloy 1050 Premika Suriyapraikan, no. February, 2013.
- [24] K. Rattanachan, C. Chungchoo, Formability in Single Point Incremental Forming of Dome Geometry, *AJSTPME*, No. 2, pp. 57-63, 2009.
- [25] Y. H. Kim, J. Park, Effect of process parameters on formability in incremental forming of sheet metal, *Journal of Materials Processing Technology*, vol. 130-131, pp. 42-46, 2002.
- [26] <http://www.castrol.com/castrol/productdetail min. do? categoryId=9025617>
- [27] C. Henrard, PhD thesis Numerical Simulations of the Single Point Incremental Forming Process, November, 2008.
- [28] D. Daniel, D. Mollensiep, L. Thyssen, B. KuhlenKotter, Geometry-Dependent Parameterization of Local in robot based Incremental Sheet Forming, *Procedia Manufacturing*, vol. 15, pp. 1164-1169, 2018.
- [29] M. Linnemann, V. Psyk, E. Djakow, R. Springer, W. Homberg, D. Landgrebe, High-Speed Incremental Forming New Technologies for Flexible Production of